

Blommegrundstammen 'Balsgård Pr. 10032'

(The performance of the plum rootstock 'Balsgård Pr. 10032')

J. Vittrup Christensen

Resumé

En klon-grundstamme, der er tiltrukket på forædlingsstationen Balsgård i Sverige, blev prøvet som grundstamme til to blommesorter i sammenligning med 'Myrobalan B'. Den er fremkommet ved fri bestøvning af blommesorten 'Persshore' og benævnes foreløbig 'Pr. 10032'.

Den havde særdeles gode egenskaber som grundstamme til 'Opal', idet den inducerede en betydeligt tidligere bæring og mindre træstørrelse end 'Myrobalan B'. Da den desuden har særdeles god formeringsevne anbefales flere undersøgelser over dens dyrkningsegenskaber.

Summary

A clonal rootstock, selected at the breeding institute Balsgård in Sweden, was tested in comparison with 'Myrobalan B'. The new rootstock, which was selected for good propagation ability, was a seedling from a free pollination of 'Persshore' and is preliminary registered as 'Balsgård Pr. 10032'.

Besides good rooting ability it has shown very promising results as a rootstock for 'Opal', i.e. earlier fertility and weaker growth than trees on 'Myrobalan B'. Although the same early fertility was not obtained when it was used as a rootstock for 'Kirke', further studies of its qualities are suggested.

'Balsgård Pr. 10032' is not yet released. Request about propagation material therefore must be referred to Balsgård, Pl 550, 29100 Kristianstad, Sweden.

Indledning

I ældre danske forsøg er en række grundstammer afprøvet til flere blommesorter. (Dullum og Dalbro, 1958, Christensen, 1965).

Der savnes dog stadigvæk en svagt voksende grundstamme, der er let at formere og som er forenelig med de almindeligst dyrkede sorter.

På forædlingsstationen Balsgård i Sverige har Oldén gennem en årrække søgt at tiltrække grundstammer med ovennævnte egenskaber. En udvalgt frøplante, fremkommet ved fri bestøvning af sorten 'Persshore', viste så lovende

egenskaber, at den blev udvalgt til fortsat afprøvning under betegnelse 'Balsgård Pr. 10032'.

Oldén (1973) angiver, at den overgår alle kendte blommegrundstammer i dens evne til roddannelse ved formering ved aflæggere. Videre angives, at den har fremkaldt tidlig frugtbarhed, selv om træerne ikke var så svagt voksende, som det ønskedes. Den gav få rodskud og var god at håndtere i planteskolen. Der foreligger ingen oplysninger om dens forenelighed med dyrkede sorter.

I 1969 anlagdes et mindre forsøg med 'Bals-

gård Pr. 10032' på Statens Forsøgsstation Blangstedgaard. Da resultaterne af den udvalgte klon var meget lovende allerede efter 6. år i plantage, publiceres foreløbige resultater på dette tidlige tidspunkt.

Materiale og metode

I forsøget blev Pr. 10032 sammenlignet med den kraftigtvoksende grundstamme 'Myrobalan B' til sorterne 'Kirkes' og 'Opal'. Træerne blev podet foråret 1967 og udplantet som 2-årige i plantage på en afstand af 5×4 m. Der blev benyttet 3 træer pr. parcel og 4 fællesparceller, det vil sige i alt 12 træer pr. sort og grundstamme.

Træerne blev kun meget svagt beskåret indtil bæringen begyndte, derefter fik træerne en moderat grenudtynding.

Frugterne blev afhængig af modenhed høstet ad 1-2 gange og udbyttet bestemt pr. træ. Frugtens størrelse blev bestemt på prøver à 50 frugter pr. træ ved hver høsttid.

Træernes størrelse blev bestemt efteråret 1974 ved måling af kronens diameter, træets højde og stammens tykkelse.

Resultater

Træernes vækst

Træernes størrelse efteråret 1974 fremgår af tabel 1. Træerne på begge grundstammer groede kraftigt. Hos 'Kirkes' viste alle mål, at 'Balsgård Pr. 10032' gav noget svagere træer

end 'Myrobalan B'. Hos 'Opal' var resultatet derimod noget uklart, idet træerne på 'Pr. 10032' var lavere, mens der ikke var forskel hverken på kronens bredde eller stammens tykkelse.

Frugtudbytte

'Kirkes' gav et meget beskedent udbytte de første 5 år efter udplantning, mens udbyttet var meget stort i det 6. år, 1974. 'Opal' gav derimod et ret stort udbytte allerede 4. og 5. år, og lige som 'Kirkes' et meget stort udbytte 6. år (tabel 2).

Hos 'Opal' var udbyttet de første to bærear mere end dobbelt så stort på den nye grundstamme, mens forskellen stort set var udjævnet i det store bærear 1974.

Selv om udbyttet hos 'Kirkes' de tre første bærear var lidt større på 'Pr. 10032', var det uden væsentlig betydning, da der var tale om meget små udbytter. I 1974 var udbyttet netop så meget større på 'Myrobalan B', som træstørrelsen betingede. Det vil sige, at de to grundstammer dette år gav 4,0 kg frugt pr. m² krondækket areal.

Frugtstørrelse

Frugtens størrelse blev bestemt i årene 1972-74. Det fremgår af tabel 3, at der ikke var nogen virkning af grundstammen på frugtens størrelse.

Tabel 1. Træhøjde, bredde og stammeomkreds 1974, cm

Tree height, crown diameter, and trunk circumference

Sort/grundstamme <i>Variety/rootstock</i>	Højde <i>Height</i>	Bredde <i>Diameter</i>	Stammeomkreds <i>Trunk circumference</i>
<i>'Opal'/</i>			
Myrobalan B	370	400	36,6
Balsgård Pr. 10032	331	400	37,0
LSD ₉₅	13	i.s.	i.s.
<i>'Kirkes'/</i>			
Myrobalan B	391	383	46,4
Balsgård Pr. 10032	360	357	40,0
LSD ₉₅	7	13	2,8

Tabel 2. Frugtudbytte, kg pr. træ pr. år
Fruit yield, kg per tree and year

Sort/grundstamme Variety/rootstock	1971	1972	1973	1974	Total 1971-74
<i>'Opal'</i>					
Myrobalan B	0	9	8	45	62
Balsgaard Pr. 10032	0	18	22	50	89
LSD ₉₅		4	2	4	6
<i>'Kirkes'</i>					
Myrobalan B	0,5	3,2	2,9	59	66
Balsgaard Pr. 10032	1,0	5,1	3,5	50	60
LSD ₉₅	0,3	0,8	i.s.	5	i.s.

Diskussion

Her i landet benyttes overvejende frøplanter af Myrobalan som grundstamme til blomster, selv om tidligere forsøg har vist, at nogle klon typer er mere fordelagtige. Årsagen hertil er formodentlig, at de fleste typer er vanskelige at opformere. 'Balsgård Pr. 10032' skulle i den henseende have større muligheder for udbredelse, da der ved dens tiltrækning i særlig grad er lagt vægt på god formeringsevne. På Blangstedgaard har den været særdeles villig til at danne et meget fint rodnet ved jordhugning.

Da den tillige reducerede træernes vækst og

navnlig til 'Opal' fremmede en tidlig og stor frugtsætning, synes der at være god grund til fortsatte undersøgelser af dens dyrkningsegenskaber. Foreneligheden mellem 'Balsgård Pr. 10032' og andre sorter og dens virusstatus kendes ikke.

'Balsgård Pr. 10032' er endnu ikke markedsført. Eventuelle henvendelser om formeringsmateriale må derfor henvises til forædleren, Balsgård, Pl. 550, 29100 Kristiansstad, Sverige.

Litteratur

- Christensen, J. V.*, 1965. Grundstammer til blommetræer. Tidsskr. Planteavl, 69: 201-05.
Dullum, N. og Dalbro, K. 1958. Forsøg med forskellige grundstammer til blommetræer 1935-55. Tidsskr. Planteavl 62: 292-323.
Oldén, E. J. 1973. Stenfrukter och grundstammar. Agric. coll. Sweden. Balsgård Rep. for 1973.

Tabel 3. Frugtstørrelse, g pr. frugt 1972-74
Fruit size, g per fruit, 1972-74

Grundstamme Rootstock	'Kirkes'	'Opal'
Myrobalan B	38,7	24,5
Balsgård Pr. 10032.....	38,7	25,0

Manuskript modtaget den 17. marts 1975.